

Stožáry vysokého napětí mohou zvyšovat diverzitu ptáků v intenzivní zemědělské krajině

Elektrické vedení je nápadnou součástí současné krajiny. Kromě známých negativních dopadů elektrického vedení mohou být možným přínosem okrajové biotopy vzniklé u základů sloupů elektrického vedení. Autoři testovali rozdíly ve složení hnízdních společenstev ptáků pod stožáry vysokého napětí a v okolní otevřené krajině. Studie proběhla v západní Polsku. Z výsledků této studie vyplynulo, že přítomnost stožárů pozitivně ovlivnila ptačí druhy, které v Polsku i Evropě silně ubývají. Plošky pod stožáry proto mohou přispět k ochraně ohrožených druhů v zemědělské krajině. Je ale nutné zajistit, aby byly opatřeny bezpečnostními prvky, aby bylo zamezeno elektrickým výbojům usmrcujícím ptáky. Plošky vegetace pod sloupy elektrického vedení mohou hrát významnou roli pro podporu ptačí biodiverzity a mohou vytvořit krajinné prvky, které zvyšují druhovou pestrost a početnost ptáků v zemědělské krajině. Přestože velikost plochy pod stožárem neměla v analýze vliv ani na pestrost ani na početnost ptáků, věří autoři, že by větší plochy mohly být pro ptáky užitečnější. Ponecháním většího pásu okolo stožárů by pravděpodobně vedlo k navýšení zdrojů – hnízdění, potravy, úkrytů apod. V územním plánování by mělo být využito při umístování elektrického vedení rozsáhlých polí s minimálním množstvím přírodních prvků.

Využitelné výstupy:

Elektrické vedení je nápadnou součástí současné krajiny. Známa je jeho rizikovitost pro ptáky vzhledem k úmrtím a zraněním působeným elektrickými výboji. Některé ptačí druhy využívají stožáry elektrického vedení ke hnízdění, ke zpěvu a jako místa, kde vyhlížejí kořist. Možným přínosem mohou být okrajové biotopy vzniklé u základů sloupů elektrického vedení. Autoři testovali rozdíly ve složení hnízdních společenstev pod stožáry vysokého napětí a v okolní otevřené krajině. Studie proběhla v západní Polsku. Ptáci byli sčítáni na 91 náhodně vybraných plochách (27 na stožárech s napětím 110 kV a 64 na stožárech s napětím 220 kV). Ptáci byli sčítáni v biotopech pod stožárem, v polích pod elektrickým vedením a v okolních polích 200 m od elektrického vedení. Byla použita bodová metoda s poloměrem 50 m a dobou sčítání 5 min. Vegetace pod stožáry byla trojího typu: 1) trávničky, 2) trávničky s křovinami do 75%, 3) křoviny nad 75%.

Celkem bylo zaznamenáno 54 druhů, 33 pod stožáry, 32 pod elektrickým vedením a 22 v okolních polích. Nejpočetnějšími druhy byly skřivan polní, holub hřivnáč, špaček obecný, strnad luční, krkavec velký a konipas luční. Těchto šest druhů tvořilo 53% ze všech zaznamenaných jedinců. Body, kde byla zaznamenána vysoká druhová pestrost, se vyznačovaly rovněž vysokou početností.

Bylo zjištěno, že stožáry vysokého napětí významně zvýšily druhovou pestrost, početnost a rozmanitost ptačích druhů otevřené zemědělské krajiny. Obvykle se přitom předpokládá, že antropogenní struktury v zemědělské krajině (silnice, větrné elektrárny, sídla) negativně ovlivňují přežívání ptáků a jejich rozmanitost. Výsledky této studie jsou nezvyklým případem pozitivního vlivu antropogenních prvků pro ptačí druhy v zemědělské krajině. Negativní vliv elektrického vedení může být aspoň do určité míry vyvážen jejich užitkem pro mnoho druhů žijících v měnící se zemědělské krajině (ťuhýk obecný, pěnice pokřovní, strnad obecný, strnad luční), protože mohou využívat trávničky a křoviny pro hnízdění i sběr potravy.

Pochopitelně je třeba vzít v potaz i negativní účinek elektrického vedení. Stožáry a elektrické vedení působí kolize končící úmrtím ptáků, elektromagnetické vlnění ovlivňuje fyziologii ptáků a jejich chování. Rovněž může budování elektrického vedení působit úbytek biotopů.

Nicméně, stožáry mohou sloužit ke tvorbě plošek biotopů, které jsou cenné v otevřené intenzivní zemědělské krajině. Bez přítomnosti elektrického vedení by se tyto plošky v takovéto krajině nevyskytovaly. Druhová pestrost a početnost ptáků byla vyšší pod elektrickým vedením než v okolní krajině. To značí, že i elektrické vedení může sloužit ptákům jako vyvýšené místo pro vyhlížení kořisti a pro odpočinek. Vliv stožárů a elektrického vedení je zčásti analogický roli jednotlivých stromů roztroušených v zemědělské krajině.

Stožáry ale mohou také sloužit i jako ekologická past. Mohou je využívat ptačí i savčí predátoři. V celé Evropě se vyskytují stovky tisíc stožárů elektrického vedení a plochy pod některými z nich mohou poskytovat cenné biotopy, obzvláště v intenzivní zemědělské krajině. Z výsledků této studie vyplynulo, že přítomnost stožárů pozitivně ovlivnila druhy, které v Polsku i Evropě silně ubývají. Plošky pod stožáry proto mohou přispět k ochraně ohrožených druhů v zemědělské krajině. Je ale nutné zajistit, aby byly opatřeny bezpečnostními prvky, aby bylo zamezeno elektrickým výbojům

usmrcujícím ptáky.

Plošky vegetace pod sloupy elektrického vedení mohou hrát významnou roli pro podporu ptačí biodiverzity a mohou vytvořit krajinné prvky, které zvyšují druhovou pestrost a početnost ptáků v zemědělské krajině. Přestože velikost plochy pod stožárem neměla v analýze vliv ani na pestrost ani na početnost ptáků, věří autoři, že by větší plochy mohly být pro ptáky užitečnější. Ponecháním většího pásu okolo stožárů by pravděpodobně vedlo k navýšení zdrojů – hnízdění, potravy, úkrytů apod. V územním plánování by mělo být využito při umísťování elektrického vedení rozsáhlých polí s minimálním množstvím přírodních prvků.

Zdroj: Tryjanowski P., Sparks T.H., Jerzak L., Rosin Z.M., Skórka P. 2013: A paradox for conservation: electricity pylons may benefit avian diversity in intensive farmland. Conservation Letters. doi: 10.1111/conl.12022.

Zadal: Jiří Pokorný

URL zdroje: <http://www.forumochranyprirody.cz/stozary-vysokeho-napeti-mohou-zvysovat-diverzitu-ptaku-v-intenzivni-zemedelske-krajine>